

KAPITOLA 2: Logistické operace a dopady LMD

LEKCE 4: Současné požadavky a trendy společnosti

Kapsle 2.4.3

Ekonomie dle koblihy

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Tematicky předcházející kapsle:

Nejsou potřeba žádné další znalosti

Související kapsle:

1.3.5, 1.4.6, 2.1.2, 2.1.3, 2.3.2, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.4, 3.3.1, 3.3.3, 3.4.5. Speciální přímá vazba s kapslemi z této jednotky 2.4.

Autoři:

PROSPEKTIKER & SUSMILE Consortium

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Cíl kapsle

Cílem této kapsle je představit koncept ekonomie koblihy jako výzvu globální ekonomiky, jak uspokojit potřeby všech v rámci možností planety.

Kategorie	E-learning	EQF		
		4	5	6
			X	X

Cvičení	ANA
---------	-----

Časová náročnost	Obsah 15 Min.	Cvičení 4 Min.	Extra materialy - Min.
------------------	------------------	-------------------	---------------------------

Obsah

1. Co je to kobliha?
2. Co je to ekonomie dle koblihy?
3. Mobilní kobliha

1. Co je to kobliha?

„Ekonomika koblihy“ popisuje výzvu globální ekonomiky uspokojit potřeby všech v rámci možností planety (1).

Než se však zaměříme na koncept "ekonomiky dle koblihy", je důležité nejprve vysvětlit, co to "kobliha" je.

"Kobliha nabízí vizi toho, co znamená, aby lidstvo v 21. století prosperovalo - a "ekonomika dle koblihy" zkoumá způsob myšlení a způsoby uvažování, které jsou k tomu zapotřebí" (2).

Co je to kobliha?

Koblihu lze popsat jako kompas pro lidskou prosperitu v 21. století, jehož cílem je uspokojit potřeby všech lidí v rámci možností živé planety. Stanovuje vizi pro budoucnost.

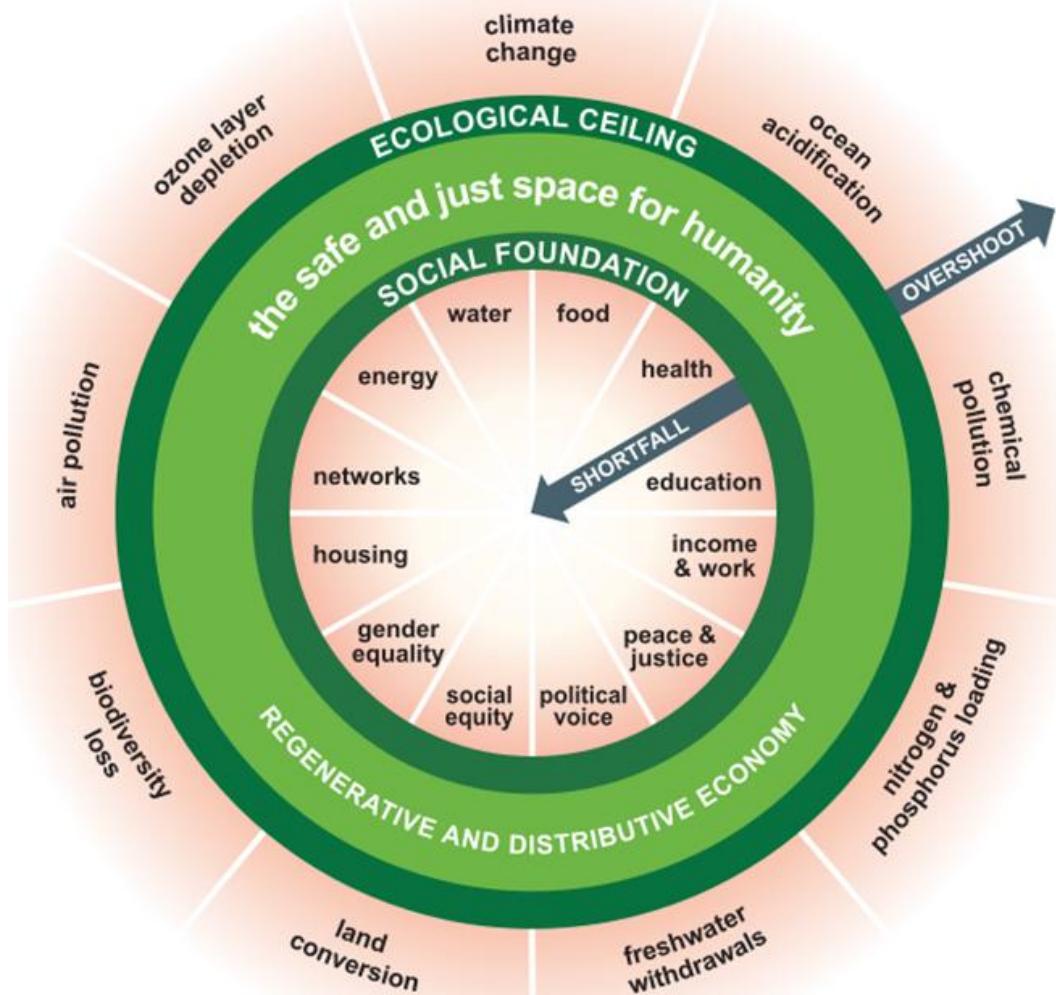

Obrázek: (3)

1. Co je to kobliha?

Kobliha se skládá ze dvou soustředných kruhů:

- sociální základ, aby nikdo nebyl ochuzen o základní životní potřeby, a
- ekologický strop, který zajistí, že lidstvo kolektivně nepřekročí planetární hranice, které chrání systémy Země podporující život.
- Mezi těmito dvěma hranicemi se nachází prostor ve tvaru koblihy, který je ekologicky bezpečný a sociálně spravedlivý: prostor, v němž se lidstvu může dařit (2).

Obrázek: (2)

1. Co je to kobliha?

Pojďme si tedy tyto pojmy lépe vysvětlit:

Sociální základ: mezinárodně dohodnuté minimální sociální standardy zahrnující 12 základních lidských potřeb, jako je zdraví, jídlo, sociální rovnost nebo vzdělání. Tyto kategorie jsou stanoveny prostřednictvím Cílů udržitelného rozvoje.

Ekologický strop: environmentální limity ekonomické činnosti vycházející z planetárních hranic.

Obr: (3)

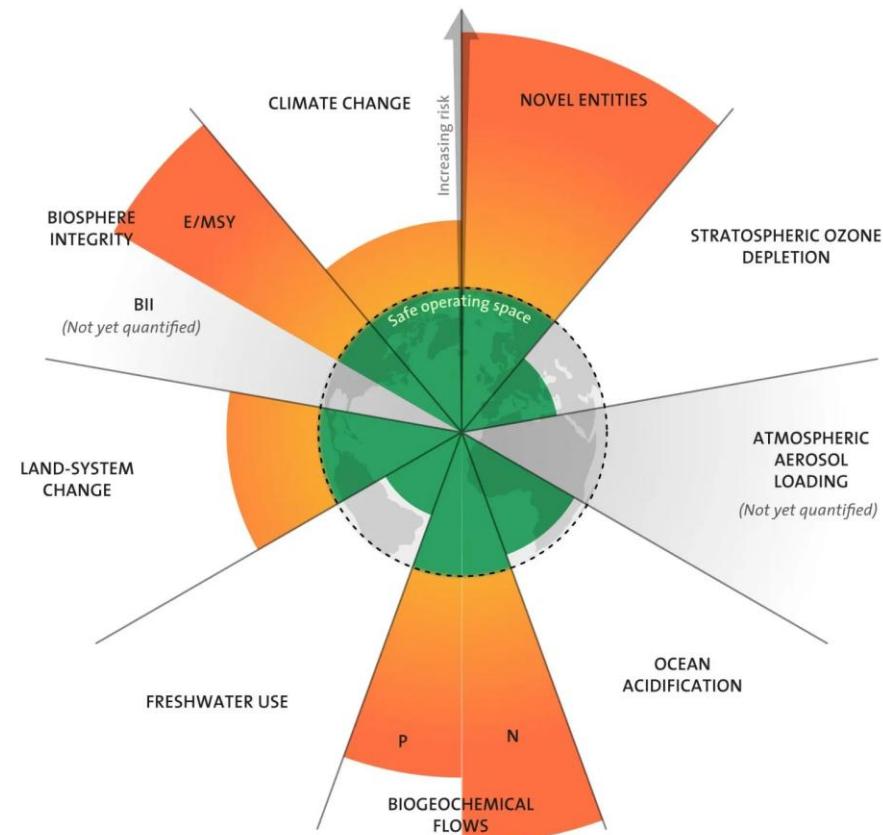
→ **Hranice planety:** environmentální limity, v jejichž rámci může lidstvo bezpečně fungovat. Skládá se z devíti procesů, které regulují stabilitu a odolnost zemského systému.

1. Co je to kobliha?

Pět z devíti "planetárních hranic" bylo překročeno!

rychlosť vymírání, odlesňování, atmosférický CO₂, tok dusíku a fosforu a ten pro látky znečišťující životní prostředí, včetně plastů (nové entity) (4) (5).

- Zelená zóna je bezpečný provozní prostor (pod hranicí).
- Oranžová zóna je překročená zóna (za hranicí).
- Samotná hranice planety leží na průsečíku zelené a oranžové zóny.

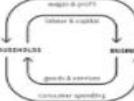
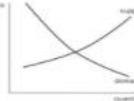
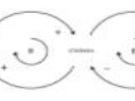
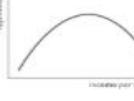
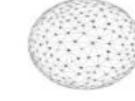
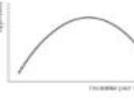
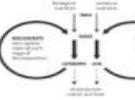
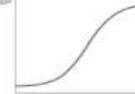

Obrázek: (6)

2. Co je to koblihová ekonomika?

Ekonomika koblih vyžaduje změnu paradigmatu!

Ekonomie koblihy navrhuje ekonomické myšlení, aby bylo možné získat koblihu; není to soubor politik a institucí, ale spíše způsob myšlení, který přináší regenerativní a distributivní dynamiku. Stanovuje sedm způsobů myšlení, které mají přivést světové ekonomiky do bezpečného a spravedlivého prostoru pro lidstvo (2).

Seven Ways to Think:	From 20th-Century Economics	To 21 st -Century Economics
1. Change the Goal	 GDP	 the Doughnut
2. See the Big Picture	 self-contained market	 embedded economy
3. Nurture Human Nature	 national economic man	 social adaptable humans
4. Get Savvy with Systems	 mechanical equilibrium	 dynamic complexity
5. Design to Distribute	 growth will even it up again	 distributive by design
6. Create to Regenerate	 growth will clean it up again	 regenerative by design
7. Be Agnostic about Growth	 growth addicted	 growth agnostic

Obrázek: (2)

2. Co je to koblihová ekonomika?

Podívejte se na zajímavé video o koblihové ekonomice!

Představila Kate Raworthová, autorka konceptu.

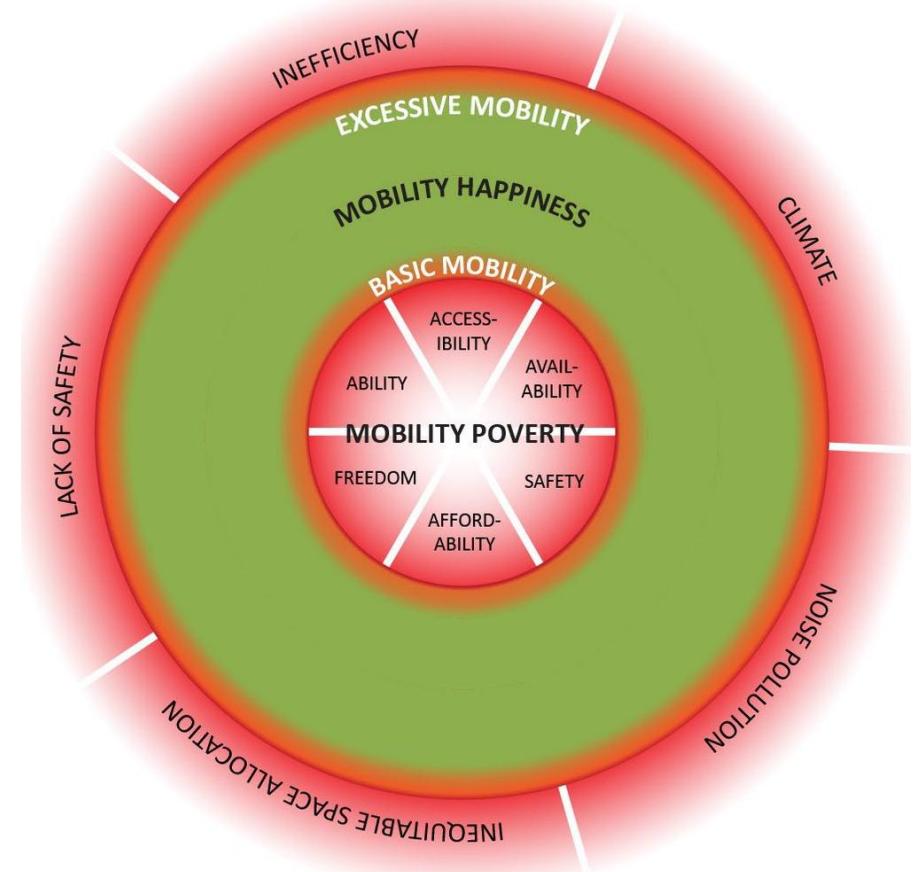
(7) <https://www.youtube.com/watch?v=Ziw-wK03TSw> (délka trvání: 6.30).

3. Mobilní kobliha

řístop Doughnut Economics lze přizpůsobit městům a odvětví mobility: (7).

Mobility Doughnut je balancování mezi sociálními základy mobility a limity zemského ekosystému. To, co se ocitá vně koblihy, je příliš mnoho: nadměrná mobilita. To může vést ke škodám a vysokým nákladům na životní prostředí.

Uvnitř koblihy je limitem "základní mobilita". Pokud se člověk dostane pod tuto hranici, nazývá se to chudoba mobility a má to negativní důsledky pro jednotlivce i pro celou společnost. Čas, peníze, prostor a energie, které vynakládáme na "příliš mnoho", již nejsou k dispozici pro vnitřní stranu bodu chudoby mobility.

Obrázek: (8)

Závěrečný test kapsle

Následující test obsahuje 5 otázek, které musíte zodpovědět, abyste potvrdili, že rozumíte obsahu aktuální kapsle.

Každá správná odpověď je za 1 bod. Chyby se nezapočítávají.

Sebehodnotící kvíz

Otázka č. 1 :

Který termín popisuje výzvu globální ekonomiky uspokojit potřeby všech v rámci možností planety?

Udržitelný rozvoj

Pařížská dohoda

Ekonomika koblih

Agenda 2030

Sebehodnotící kvíz

Otázka č. 2 :

Který prostor je podle koblihy ekologicky bezpečný a zároveň sociálně spravedlivý, kde může lidstvo vzkvétat?

Nad limity ekologického stropu

Mezi sociálním základem a ekologickým stropem

Pod kroužkem sociální nadace

Neexistuje prostor, který by byl ekologicky bezpečný a sociálně spravedlivý.

Sebehodnotící kvíz

Otázka č. 3 :

Kolik planetárních hranic již bylo překročeno?

Žádné

8 z 9

2 z 9

5 z 9

Sebehodnotící kvíz

Otázka č. 4 :

Která z následujících možností není charakteristická pro ekonomické myšlení, které navrhoje ekonomika dle koblihy?

Mechanická rovnováha

Regenerace podle návrhu

Distributivní podle návrhu

Sociálně přizpůsobiví lidé

Sebehodnotící kvíz

Otázka č. 5 :

Který termín označuje situaci, kdy osoba nedosáhne hranice "základní mobility" v rámci mobility koblihy?

Štěstí v mobilitě

Nadměrná mobilita

Kroužek mobility

Chudoba v oblasti mobility

Odkazy

- (1) Raworth, K. (2017). *Doughnut economics: 7 ways to think like a 21st-century economist*. Random House.
- (2) Doughnut Economics Action Lab. *About Doughnut Economics*. Retrieved March 16, 2022, from <https://doughnuteconomics.org/about-doughnut-economics>
- (3) Pixabay. Free images website. Retrieved June 6, 2022, from <https://pixabay.com>
- (4) Steffen, W., Richardson, K., Rockström, J., Cornell, S.E., Fetzer, I., Bennett, E.M., Biggs, R., Carpenter, S.R., de Vries, W., de Wit, C.A., Folke, C., Gerten, D., Heinke, J., Mace, G.M., Persson, L.M., Ramanathan, V., Reyers, B., & Sörlin, S. (2015). Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet. *Science*, 347(6223). <https://www.science.org/doi/10.1126/science.1259855>
- (5) Wickman, J (2022, January 18). Euronews: Another planetary boundary exceeded. *SEI – Stockholm Environment Institute*. <https://www.sei.org/about-sei/press-room/euronews-another-planetary-boundary-exceeded/>
- (6) Stockholm Resilience Centre. (2022, January 18). *Sci Tech Daily: Earth's Safe Planetary Boundary for Pollutants – Including Plastics – Exceeded*. <https://scitechdaily.com/earths-safe-planetary-boundary-for-pollutants-including-plastics-exceeded/>
- (7) BBC Reel. (2020, June 29). *How the Dutch are reshaping their post-pandemic economy* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Ziw-wK03TSw>
- (8) Mobycon. *The elements of the Mobility Donut: Finding the balance*. Retrieved June 6, 2022, from <https://mobycon.com/updates/the-elements-of-the-mobility-donut-finding-the-balance/>